

F. 1. Arvelov

12.2.5. Testamentarisk bestemmelse om fordeling af sædvanligt indbo mv.

Som anført i pkt. 12.1.1. medfører en henvisning i et formgyldigt testamente til f.eks. en indbofordelingsliste ikke, at et sådant dokument derved bliver en del af testamentet. Udvalget peger imidlertid på, at formløse løsørefordelingslister i mange år har spillet en betydelig rolle i skiftepraksis. Uanset at listerne, således som den gældende arvelov er affattet, derfor ikke er gyldige, bliver de som udgangspunkt lagt til grund for skiftet, hvis ingen arvinger protesterer, og i praksis respekterer arvinger normalt sådanne lister, selv om de får at vide, at listen ikke har retlig gyldighed.

Udvalget finder, at der utvivlsomt er et praktisk behov for sådanne uformelle tilkendegivelser og foreslår, at adgangen til at oprette løsørefordelingslister lovreguleres. En bestemmelse om, hvem der skal arve sædvanligt indbo og personlige effekter, skal efter udvalgets opfattelse kunne oprettes ved en dateret og underskrevet erklæring, dvs. uden at de almindelige regler om oprettelse af testamente er opfyldt.

I praksis sker fordeling af sædvanligt indbo og personlige effekter gennem løsørefordelingslister ofte inden for kredsen af arvinger, og det bør efter udvalgets opfattelse være udgangspunktet, at den, der i forvejen er arving, ikke bliver begunstiget kvantitativt ud over sin arvelod, medmindre det står klart, at testator har tilsigtet også en kvantitativ begunstiging. Udvalget foreslår derfor, at en begunstiging til den, der i forvejen er arving, skal anses for en fortrinsret til inden for sin arvelod at overtage de pågældende genstande til vurderingsbeløbet, medmindre andet fremgår af den testamentariske bestemmelse.

Der henvises til betænkningen s. 223-225.

12.2.6. Tilbagekaldelse af testamente

Udvalget foreslår, at kravene til tilbagekaldelse af et testamente skærpes, således at dette altid skal ske ved testamente.

Som begrundelse herfor henviser udvalget bl.a. til, at anvendelse af testamentsformen ved tilbagekaldelse er den mest hensigtsmæssige og den sikreste fremgangsmåde. Det gælder særligt, hvor testamentet tilbagekaldes over for notaren. Ved et notarialpåtegnet dokument er der stor bevismæssig sikkerhed for, at testator har truffet en endelig beslutning om tilbagekaldelse, og at beslutningen er ført ud i livet. Det ligger endvidere fast, hvornår det er sket. En tilbagekaldelse for notaren vil endvidere som hovedregel indebære, at tilbagekaldelsen indføres i Centralregistret for Testamenter og således kommer frem i forbindelse med be-

handlingen af testators dødsbo. Hertil kommer, at en formløs tilbagekaldelse, som er gyldig efter gældende ret, kan give anledning til store bevisproblemer, særligt i de tilfælde, hvor der er tale om en ensom disposition, dvs. en tilkendegivelse fra testator, der ikke meddeles til andre. Hertil kommer, at der ved en formløs tilbagekaldelse er større risiko end ved en tilbagekaldelse for notaren for, at testator i forbindelse med tilbagekaldelsen har været udsat for pression. Endvidere kan det være vanskeligt at afgøre, hvornår tilbagekaldelsen er sket, og det kan have betydning for vurderingen af, om testator fornuftmæssigt var i stand til at tilbagekalde testamentet.

Udvalget finder, at de skærpede krav til tilbagekaldelse af testamente, bør medføre, at notariel tilbagekaldelse, i hvert fald hvor tilbagekaldelsen er fuldstændig, skal være afgiftsfri.

Udvalget foreslår, at formodningsreglen i den gældende arvelovs § 49, stk. 1, videreføres uændret. Efter bestemmelsen skal et testamente mellem ægtefæller anses for tilbagekaldt, medmindre særlige omstændigheder taler herimod, hvis ægtefællernes indbyrdes arveret bortfalder som følge af separation eller skilsmisse, eller hvis en af ægtefællerne dør, og ægteskabet er omstødeligt. Den gældende arvelovs § 49, stk. 2, hvorefter et testamente anses for tilbagekaldt, hvis nogen har oprettet testamente til fordel for sin forlovede, og forlovelsen hæves, har i dag ingen praktisk betydning, men den anvendes analogt på ugifte samlevende. Udvalget foreslår, at denne analoge anvendelse af arvelovens § 49, stk. 2, lovfæstes, således at et testamente, som en samlever har oprettet til fordel for sin samlever anses for tilbagekaldt, hvis et ægteskabslignende samlivsforhold ophører på grund af uoverensstemmelser, medmindre særlige forhold taler imod det.

Der henvises til betænkningen s. 226-229.

12.3. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet kan tiltræde udvalgets anbefaling om, at umyndige der er fyldt 15 år som en fravigelse af det almindelige alderskrav på 18 år for oprettelse af testamente skal have adgang til at råde over selverhverv mv. ved testamente. Det er en naturlig konsekvens af, at den pågældende i levende live kan råde over de pågældende ejendele.

Justitsministeriet er endvidere enig i den foreslåede præcisering og udbygning af kravene til notarens prøvelse ved oprettelse af notartestamenter. Det indebærer bl.a., at notaren fremover skal afgive erklæring om, om der var andre personer end notaren og testator til stede under notarialforretningen. I forbindelse med